

Załącznik nr 1

Grupy Wymiany Doświadczeń w zarządzaniu Oświatą

KARTA OPISU DOBREJ PRAKTYKI

1. Tytuł:	Ku jakości gminnych szkół poprzez wykorzystanie finansowania ze źródeł pozabudżetowych w GiM Koziegłowy.
------------------	---

Typ JST	Nazwa JST	Liczba mieszkańców	Obszar tematyczny
Gmina wiejska	Gmina i Miasto Koziegłowy		2.f Zarządzanie finansami oświaty - budżetowanie, analiza kosztów, zewn. źródła finansowania

2. Opis dobrej praktyki:	
2.1 Charakterystyka lokalnego systemu (Gdzie? - Tylko to co ważne dla zrozumienia rozwiązania)	Gmina i Miasto Koziegłowy jest największą gminą powiatu myszkowskiego. Obejmuje 29 miejscowości i 2 dzielnice miasta. Sieć szkół przed zmianą ustroju to 11 szkół i 1 przedszkole gminne. LO prowadzone na mocy porozumienia z powiatem myszkowskim, 3 gimnazja oraz 7 szkół podstawowych, w tym 6 z oddziałami przedszkolnymi. Obsługa finansowo-księgowa oraz realizacja zadań oświatowych to zadania powierzone Zespołowi Ekonomiczno-Administracyjnemu Oświaty Samorządowej. Gmina jest rozległa. Duże odległości pomiędzy szkołami skutkują koniecznością przeznaczania środków własnych JST do realizacji zadań subwencionowanych. Pomimo skutecznych działań w celu racjonalizacji sieci szkół podejmowanych od roku 2000, czego skutkiem była likwidacja najmniejszych szkół, w Koziegłowach nadal funkcjonują trzy małe szkoły prowadzone przez gminę. Liczą one mniej niż 70 uczniów. Warunki geograficzne oraz niż demograficzny spowodowały, że rok do roku wzrastała wysokość środków finansowych przeznaczanych dla oświaty na wydatki bieżące. Koniecznie trzeba było zabezpieczyć środki na koszty osobowe i niezbędne remonty oraz bieżące utrzymanie na minimalnym poziomie. Sytuacja ta praktycznie uniemożliwiała przeznaczenie pieniędzy na dodatkowe zajęcia dla uczniów, wyposażenia szkół w nowoczesne pomoce dydaktyczne, finansowanie wyjazdów edukacyjnych ze środków budżetowych.
2.2 Problem, który był powodem wdrożenia innowacji. (Dlaczego?)	Mając świadomość, że jakość edukacji jest nieodłącznie związana z realizacją działań zgodnie z potrzebami uczniów oraz dostępem do nowoczesnych pomocy dydaktycznych, a równocześnie z faktem deficytu środków na bieżące utrzymanie szkół, samorząd postawił sobie pytanie: „Jak zaspokoić ważne potrzeby edukacyjne bez angażowania środków własnych?” Dobrym pomysłem okazało aplikowanie po środki zewnętrzne, a przede wszystkim z funduszy unijnych w obszarze edukacji. Pomimo wielu obaw, niejasności w przepisach i ryzyka niekwalifikowalności poniesionych wydatków inicjatywa zyskała przychylność i akceptację organów gminy. Zasadniczym aspektem decydującym o akceptacji inicjatyw (także w formie uchwał Rady JST) były oczekiwane pozytywne rezultaty. Materialne czyli wyposażenie szkół w nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne. Wpływające na poprawę wyników edukacyjnych- zajęcia dodatkowe oraz wyjazdy edukacyjne. A także co ostatecznie okazało się najcenniejsze wdrożenie zasad myślenia projektowego, nakierowanego na mierzalne efekty podejmowanych działań w radach pedagogicznych szkół realizujących zadania projektowe.
2.3 Na czym polega zastosowane rozwiązanie? (Co?)	Najważniejsze w proponowanej dobrej praktyce jest: przyjęcie przez JST roli inicjatora, koordynatora oraz zarządzającego stroną finansową projektów. Rola samorządu jako lidera była niezwykle istotna. Szkoły stosunkowo niechętnie podejmują dodatkowe zadania. Szczególnie takie, które wymagają starannego dokumentowania podejmowanych działań, dobrej orientacji w zakresie prawa finansów publicznych, zamówień publicznych. Wsparcie i współodpowiedzialność organu prowadzącego pozytywnie wpływało na poczucie bezpieczeństwa realizatorów (dyrektorów i nauczycieli), którzy mogli skoncentrować się na tym, co potrafią robić najlepiej czyli prowadzić proces edukacyjny.
2.4 Kto, kiedy i co zrobił? (Jak?)	Samorząd podjął się roli lidera. Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Oświaty Samorządowej dostarczał informacji o konkursach, naborach zarówno w programach Sektorowego Programu Rozwój Zasobów Ludzkich (2004-2006), Program Operacyjny Kapitał Ludzki (2007-2013), Program Comenius, programy kuratorskie, Fundusz Inicjatyw Gospodarczych. Po konsultacjach z dyrektorami placówek przygotowywano projekty, sporządzano wnioski aplikacyjne i po pozytywnej ocenie realizowano zaplanowane działania. Kwota środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych w ciągu 10 lat na zaspokojenie potrzeb edukacyjnych przekracza kwotę 8 milionów złotych. Należy podkreślić, że są to środki wyłącznie na zajęcia oraz pomoce tzw. „miękkie”. Po dodaniu środków inwestycyjnych pozyskiwanych przez Gminę na remonty, termomodernizację budynków, budowę boisk, placów zabaw itd. kwota ta jest znacząco wyższa.

	ZEAOS przekazywał informację o aktualnych możliwościach pozyskiwania środków na cele oświatowe. Zazwyczaj podczas narad z dyrektorami. Gdy dyrektorzy wyrazili zainteresowanie, organizowane były spotkania informacyjne z udziałem osób wydelegowanych przez szkołę do pracy w fazie przygotowawczej projektu. Żadna z gminnych placówek w żaden sposób nie była zmuszana do uczestnictwa. Dobrowolność i zaangażowanie, pełna akceptacja zapisów oraz współpraca realizatorów w realizacji trudnych zadań projektowych, współuczestnictwo w określaniu efektów i sposobów ich monitorowania są niezbędne aby doprowadzić projekt do końca z sukcesem. Faza przygotowawcza projektu- na początku wnioski były przygotowywane przez jedną osobą, która na bieżąco konsultowała zapisy z potencjalnymi uczestnikami. Nie było to optymalne rozwiązanie. Aktualnie w przypadku zamiaru aplikowania do konkretnego konkursu/naboru tworzy się zespół, w skład którego wchodzi nauczyciele oraz pracownicy ZEAOS. Nauczyciele- opracowują diagnozę potrzeb, gromadzą dane źródłowe np. opracowują adekwatne ankiety. Planują działania i rezultaty oraz sposoby ich monitorowania. Sporządzają zapotrzebowania w zakresie pomocy dydaktycznych i sprzętu. ZEAOS (czyli JST) opracowuje budżet wniosku, wylicza wkład własny, opisuje doświadczenie oraz sposób zarządzania projektem oraz opisuje zadania w kontekście ich umiejscowienia w czasie oraz zamówień publicznych (harmonogram), a także ocenia ryzyko proponowanych zadań w kontekście kwalifikowalności i adekwatności celów i wskaźników. ZEAOS odpowiada za zgodność z wymogami formalnymi, wszystkimi kryteriami określonymi w dokumentacji konkursowej oraz za prawidłowe złożenie wniosku w określonym terminie. Po akceptacji- nauczyciele prowadzą rekrutację uczniów, akcje promocyjno-informacyjne w szkole. Aktualizują zamówienie pomocy dydaktycznych i sprzętu. Opracowują programy do zajęć dodatkowych. ZEAOS-przygotowuje wszystkie niezbędne załączniki do podpisania umowy i odpowiada za jej podpisanie w określonym terminie. Przygotowuje procedury zamówień publicznych. Tworzy wzory dokumentów (np. umowy, opis dokumentów księgowych w projekcie). Realizacja- nauczyciele realizują zadania zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym, monitorują wskaźniki itd. ZEAOS-opracowuje wnioski o płatności, księguje, opisuje, dekretuje dokumenty, nadzoruje zgodność z harmonogramem. Zapewnia płynność finansową w przypadku opóźnień w przekazywaniu transz. Zakończenie projektu- szkoły sporządzają raporty podsumowujące osiągnięte wskaźniki. Analizują efekty i na tej podstawie określają efektywność merytoryczną podejmowanych działań. ZEAOS- odpowiada za końcowe rozliczenie projektu i archiwizację dokumentacji. Wynagrodzenie osób zaangażowanych w projekt są pokrywane ze środków projektowych. Faza przygotowawcza jest zawsze realizowana w ramach wolontariatu.
2.5 Z jakim skutkiem? <i>(Jakie efekty osiągnięto?)</i>	Najważniejszym efektem podjętej inicjatywy polegającej na pozyskiwaniu środków zewnętrznych na cele oświatowe jest: - zaangażowanie dyrektorów placówek. Na początku z obawami przyjmowali do realizacji zadania projektowe. Bali się biurokracji, trudnych do wypełnienia wymogów formalnych, skomplikowanych rozliczeń. Po sukcesie podjętych przez organ prowadzący działań i praktycznym doświadczeniu realizacji mniej i bardziej skomplikowanych przedsięwzięć, niektórzy dyrektorzy sami podejmują inicjatywy, wyszukują alternatywy i angażują swoich nauczycieli do działania; - rozwój zawodowy nauczycieli. Praca w projekcie wymaga między innymi stosowania innowacyjnych metod pracy, kreatywności, nastawienia na mierzalne efekty, monitorowanie przyrostów wiedzy uczestników projektu. Nie do przecenienia jest umiejętność stawiania konkretnych celów, mierzenie efektywności podejmowanych działań; - środowisko lokalne (uczniowie, rodzice, mieszkańcy) współuczestniczy w realizacji działań projektów edukacyjnych. Zwiększa się zaangażowanie i wiedza na tematy związane z funkcjonowaniem zadań oświatowych i gotowość do realizacji niektórych aktywności także po zakończeniu finansowania ze środków zewnętrznych, np. festiwal piosenki i tańca w wykonaniu dzieci uczęszczających do przedszkola i wszystkich oddziałów przedszkolnych, który pierwszy raz został zorganizowany w ramach projektu. W roku 2016 odbył się po raz 5- finansowany ze środków rad rodziców, stowarzyszeń i sponsorów; - umiejętność tworzenia działań w partnerstwie, dzielenie się odpowiedzialnością, patrzenie z

	perspektywy innej instytucji a nie tylko ze swojej. Dowodem na trwanie efektów jest także fakt, że placówki składają praktycznie co roku wnioski i pozyskują środki na działalność edukacyjną.
2.6 Ile to kosztowało? <i>(Informacja o kosztach systemu)</i>	<u>Koszty związane z opracowaniem i uruchomieniem systemu:</u> Brak kosztów. Wyszukiwanie informacji, przygotowywanie wniosków wymagają jedynie zaangażowania czasu i uwagi pracowników JST (czy to w ramach obowiązków zawodowych w różnych wydziałach tworzonych w Urzędach w celu rozwoju, projektowych, inwestycji i podobnych lub poza tak jak w gminie Koziegłowy). <u>Koszty bieżące związane z funkcjonowaniem systemu (roczne):</u> Wszystkie są ujęte w prawidłowo sporządzonym budżecie. Może wystąpić konieczność krótkotrwałego zaangażowania środków JST w przypadku opóźnień w przekazywaniu transz.
2.7 Dlaczego warto promować to rozwiązanie? <i>(Ocena w skali 1-5 plus krótkie uzasadnienie)</i>	<u>Waga problemu:</u> Ocena 4 W wielu gminach występuje problem finansowy i nie wystarcza środków państwa na realizację zadań subwencjonowanych. Także zadania własne kosztują samorząd coraz więcej. Wszyscy zainteresowani jakością pracy szkół mają świadomość jak bardzo istotne jest inwestowanie w dostęp do nowoczesnych pomocy i wyposażenia oraz dostosowanie oferty do rzeczywistych, indywidualnych potrzeb uczniów. <u>Innowacyjność podejścia:</u> Ocena 4 Innowacyjność to rola JST, która przyjęła rolę lidera, inicjatora i koordynatora działań finansowanych ze środków zewnętrznych, zniwelowała opory nauczycieli i dyrektorów, zapewniła bezpieczeństwo w zakresie obsługi finansowo- prawnej co pozwoliło skupić się na efektach edukacyjnych. Przy dobrze przeprowadzonej diagnozie osiągnięte w projekcie namacalne sukcesy uczniów były i są źródłem satysfakcji realizatorów projektu. Poprzez odważne podjęcie wyzwań związanych z przygotowaniem, realizacją i rozliczeniem projektów Gmina i Miasto Koziegłowy stała się promotorem idei zaspokajania ważnych potrzeb edukacyjnych ze źródeł zewnętrznych, nie tylko w swoich placówkach ale także w gminach sąsiednich. Efekty widoczne w szkołach i przedszkolu, budzą zainteresowanie i niejednokrotnie koziegłowski samorząd jest źródłem informacji w tym zakresie. <u>Skuteczność rozwiązania:</u> Ocena 5 Należy zaznaczyć, że nie każdy przygotowany wniosek aplikacyjny jest skierowany do realizacji. Dla rozwoju szkoły bezcenny jest wysiłek i praca zespołu osób zaangażowanych w jego przygotowanie. Uświadomienie rzeczywistych barier w polepszaniu jakości pracy szkoły, problemów uczniów, skupienie na celach i efektach nawet w przypadku negatywnej decyzji co do dofinansowania powoduje zmianę postaw nauczycieli. Niektóre planowane zadania są w przypadku odmowy realizowane bez dodatkowych środków. Np. stosowanie innowacyjnych, ciekawych metod pracy. <u>Replikowalność - liczba JST, które mogą z niego skorzystać:</u> Ocena 5 Przyjęte rozwiązanie jest bardzo łatwe do replikowania w JST każdego szczebla. Wystarczy opisanie w jaki sposób eliminujemy ryzyka, które zawsze się pojawiają na etapie projektowania i planowania. Jak budujemy zespół projektowy i jak angażujemy do współpracy nauczycieli.
2.8 Zalecenia dot. replikacji narzędzia <i>(Ryzyka i ograniczenia, na które należy zwrócić uwagę)</i>	1. Konsekwentne i ciągle przekazywanie aktualnych możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych do placówek. 2. „Nic na siłę”- szukamy zaangażowanych, pełnych energii i chęci partnerów w szkołach. 3. „Nie poddawać się”- w przypadku decyzji negatywnej traktujemy ją jak wskazówkę co trzeba poprawić. Poprawiamy wniosek i składamy na kolejny konkurs- żadna praca nie powinna być zmarnowana.

3. Namiary na osobę, która może przekazać szczegółowe informacje na temat rozwiązania

Imię i Nazwisko	Katarzyna Zychowicz	Funkcja	Dyrektor ZEAOS
Adres	Plac Moniuszki 14, 42-350 Koziegłowy	Telefon	697-038-910
E-mail	oswiata@kozieglowy.pl		

4. Wzorcowe dokumenty i materiały dostępne dla podmiotów zainteresowanych replikacją

<u>Opis dokumentu / materiału</u>	<u>Forma udostępnienia: załącznik (preferowane) / link</u>
1.	
2.	
3.	